

Porabje

TEDNIK SLOVENCEV NA MADŽARSKEM

Monošter, 7. julija 2022 - Leto XXXII, št. 27

stran 2

NAJMANJŠA SLOVENSKA ZAMEJSKA SKUPNOST JE NAJBOLJ UČINKOVITA

*Ustvarjanje na vretenu, po navodilih v slovenščini
stran 3*

*Lidge so dolgo v nauč v djarki sejdli pa so se pogučavali
stran 4*

*Športni dan ...
stran 7*

Prvi obisk ministra Mateja Arčona v Porabju

NAJMANJŠA SLOVENSKA ZAMEJSKA SKUPNOST JE NAJBOLJ UČINKOVITA

Minister za Slovence v zamejstvu in po svetu *Matej Arčon*, ki sta ga spremljali državna sekretarka na Uradu vlade RS za Slovence v zamejstvu in po svetu *Vesna Humer* in generalna konzulka RS v Monoštru *Metka Lajnsček*, se

pojasnil, da so se s predstavniki slovenske manjšine dogovorili, da se bodo v živo srečevali štirikrat letno, vsak mesec pa preko spleta. *»Velikokrat se mi je zdelo, da je Porabje zelo daleč od Ljubljane. Obljuba ministra,*

za Slovence izreklo 2820 oseb. Karel Holec upa, da se bo na kratkem ljudskem štetju za Slovence opredelilo vsaj štiri tisoč madžarskih državljanov: »Poiškati moramo vse Slovence, ne samo tiste, ki živijo v Porabju, ampak tudi tiste, ki živijo drugje na Madžarskem. Potrebno jih je nagovoriti preko našega časopisa in drugih medijev, tudi na socialnih omrežjih. Imamo promocijske materiale, v izdelavi je tudi film. Želimo popihati na duše in srca ljudi, naj ne pozabijo na svoje korenine.«

Na pogovoru je beseda tekla tudi o gospodarskih temah. Različni programi, tudi skupni sklad za razvoj Prekmurja in Porabja, bi morali, tako *Andrea Kovács*,

Sprejem ministra Mateja Arčona na Gornjem Seniku (z desne): Karel Holec, Andrea Kovács in Erika Köleš Kiss

je minuli teden mudil na prvem uradnem obisku pri slovenski narodni skupnosti na Madžarskem. *»Iskreno moram povedati, da sem zelo vesel in zadovoljen, da je sicer najmanjša slovenska zamejska skupnost v vseh pogledih najbolj učinkovita. Moj poklon vsem, ki delujete na področju ohranjanja slovenstva, slovenskega jezika in kulture,«* je po pogovoru, ki je potekal na Slovenski vzorčni kmetiji na Gornjem Seniku, po-

Na uradnih pogovorih (z leve): generalna konzulka v Monoštru Metka Lajnsček, minister Matej Arčon in državna sekretarka Vesna Humer

omogočiti, *»da bo Porabje postalo bolj privlačno tudi za mlade, tako da bodo ostali v domačem okolju in s svojo prisotnostjo prispevali, da slovenska skupnost ostane vitalna tudi v prihodnje. To so izzivi, ki jih kot skupnost lahko uspešno izpeljemo le v sodelovanju z matičnim narodom.«*

V nadaljevanju obiska je minister s sodelavci na neformalnem srečanju kramljali s predstavniki slovenskih organizacij in društev, nato si je ogledal prostore Državne slovenske samouprave na Gornjem Seniku, v Monoštru pa še generalni konzulat ter Slovenski kulturni in informativni center. *»To je bil moj prvi obisk Porabja, vsekakor pa ni bil zadnji,«* je ob koncu obiska zagotovil Matej Arčon.

(Slika na 1. strani: Udeleženci neformalnega srečanja z ministrom Matejem Arčonom na Gornjem Seniku.)

Nekaj udeležencev neformalnega srečanja (z leve): Viktorija Hanžek, sodelavka RA Slovenska krajina, Sabina Žohar, predsednica društva mladih in sodelavka Vzorce kmetije, Valentina Novak, višja svetovalka za porabsko šolstvo, Ibolja Dončec, sodelavka slovenskih oddaj na madžarski televiziji, in Attila Bartakovič, direktor Radia Monošter

vedal minister. Po sestanku, na katerem so sodelovali slovenska narodnostna zagovornica *Erika Köleš Kiss*, predsednik Državne slovenske samouprave *Karel Holec* in predsednica Zveze Slovencev na Madžarskem *Andrea Kovács*, je Matej Arčon še

da se bomo poslej redno srečevali, me je zelo razveselila,« je menila Erika Köleš Kiss. Sicer pa so se sogovorniki strinjali, da je eden od prvih izzivov, ki čaka Slovence na Madžarskem, bližnji popis prebivalstva. Kot vemo, se je na zadnjem popisu leta 2011

Pod Srebrnim brejgom ...

... je nebesko vrauče gratalo. Vseposedi je vrauče, sunce cejle dneve žge, v političnem kotli vre, covid znauva dé. Ja, leko bi se kak kakša nauta čulo, depa vse je tak, kak ste leko taprešтели. Depa lepau po redej demo. Najprva v političen koteu poglednimo, ka vse se v njem kúja, ka vse so političarge v njega nutdjali.

Nauva vlada ali kormanj, če škéte, je na velke delati začnila. Vse, ka se je slejgnje dve leti naaupek delalo, trbej zdaj kak najbolje brž vöpoprviti, na svoje mesto djasti. Tak na velke gučijo pa če je tau istina ali pa nej. Tisti, steri bi ja v dve lejtaj vse tazamaks ... Ups, takše se ne smej pisati! Na, tisti zdaj njim polena pod noge mečejo. Od koga pripovedjamo? Nazadnje je na svoji stolcaj 17 ministrov sejdlo. Po nauvom aj bi nji 20 bilau. Indašnji toga ne dopistijo. Zatoga volo so že referendum vözglasili, na sterom aj lidge povejo, če ji 17 ali 20 škejo. Depa paut je eške duga. Nemo vas s tejm vmarjali, depa gvüšno eške pau leta se tau nede zgodilo. Ja, opozicija pa nauva koalicija že na velke se demokratično bojната. Malo menje demokratična je akcija v agenciji SOVA bila. Ka mo se baukše razmeli, SOVA je v Sloveniji tisto, ka v Merki kak CIA poznamo. Vö je prišlo, ka na agenciji so mogli svoje mobilne telefone pa računalnike vničiti. Tau aj bi njim Janez Janša zapovedo. Pa se postavlja velko pitanje, zakoj bi spoj tau trbelo napravjati? Bi se kaj takšnoga najšlo, ka se ne smej delati? Je nut v digitalnom pisanji kaj vcejlak prepovedjanoga bilau? Lidge se vse takše spita-vajo pa vüpanje majo, ka nekaj iz Sove dun kaj vöšfüčka. Leko, ka Slovenija svojga Snowdena dobi. Tau bi velka medijska atrakcija bila. Leko bi vöovado, kakši straj je Janšo na tau napelavo, aj se vsi digitalni dokumenti vničijo. Depa vničavali so tisto, ka je spoj nej njigvo! Vse tau so lidge plačali, zaprav njigve porcije so tau küpile. Vejmo, takše agencije s kakšno prausno tehnologijo ne delajo. Tak pa, kamakoli de se cejla ta štorija obrnola, ena istina dun ostane; dokumente tisti vničava, steri je nej vse po regulaj delo. Na, zdaj smo na tau gorprišli, ka v kotli, v političnom gulaži, na velke vre: nauvi ministri, SOVA, referendum pa mobilni telefoni tō. Kcuj bi eške leko dizel-pacinsko nevolu omejnili. Depa tau baukše nej kcuj mejšati, leko kaj eksplodejra!

Eksplodejrala je nauva športna evforija. Z dvema se je tau zgodilo. Tour de France, dirka po Franciji, je lidi na tevene gorzakelila. Dva slovenskiva favorita na njoj pedale klačita. Prvi je superšampion Tadej Pogačar, včasini za njim pa Primož Roglič. Cejla Slovenija za njima stodji, eden na konci gvüšno prvi grata. Takšo vüpanje žive. Ne žive pa več vüpanje, ka super zvezda lige NBA, Luka Dončič de za slovensko reprezentanco špilo. Tau se je zgodilo! Pa nej samo tau, z njim eške druga NBA zvezda Goran Dragič labdo v koš(ar) meče. Velke ambicije majo, ka na kvalifikacijaj za svetovno prvenstvo najviše skaučijo pa do tam špilali tō. Na kakšno takšno prvenstvo bi nogometaši radi prišli. Depa vse bole se čüje, ka njim ta ranč nej trbej. Pravijo, nej trbej, dokejč takše bicikliste pa košarkare mamo.

Vejmo, v športi se velki pejnezi obračajo. Pa ranč uni do za betežnoga pojbiča eške eno miljonko dali, aj dun trno drago vrastvo dobi. Srebrni brejg takšne humane akcije trno rad ma. Bi rad biu, če bi stoj tak narejdo, ka bi laden potok prejk po njemi teko. Kak bi ga v tej vrauč dnevjaj lepau olado! Zagnauk na maurdje eške ne more oditi.

Miki Roš

Silva Eöry

Ustvarjanje na vretenu, po navodilih v slovenščini

Ilovnata zemlja je nekoč grenila življenje kmečkega prebivalstva tako v Porabju kakor tudi na Goričkem. Izkopana glina pa je imela tudi neko pozitivno

»Predlani je tabor odpadel, lani pa smo ga priredili samo za naše učence,« je začela pripovedovati vodja dvojezične ustanove. »Letos smo že lahko

saj moramo tudi glino najprej umiriti. Po centriranju pripravljamo preproste izdelke, recimo skledice, kaj dosti več pa od tabornikov ne moremo pričakovati,« nam je zaupal gorički lončar, ki pa meni, da njegova obrt nima svetle prihodnosti. »V Sloveniji deluje največ deset tradicionalnih lončarjev. Ogromno pa je raznoraznih keramikov, ki delajo na popolnoma drug način: glino valjajo in je ne oblikujejo na vretenu. Je pa dejstvo, da imajo naši tradicionalni izdelki z vretena – kot so lonci za mleko ali potičnice – povsem drugačno obliko.«

Dandanes sodobni materiali izrinjajo glinene posode iz naših kuhinj, ugotavlja Štefan Zelko. »Kljub temu pa je opazen trend, da se peka v tradicionalnih posodah vrača, kajti v njih pečena hrana ima popolnoma drugačen okus. Pa še to: v glineni posodi hrane ne moremo zažgati,« se je nasmehnil obrtnik.

Po daljšem premoru se je med porabske učence z veseljem vrnil tudi drugi lončar Karel Šalamon. Učitelj poudarja, da na njegovi OŠ Grad že tri desetletja izvajajo krožek, na katerem se učenci lahko srečajo z glino, in občutijo vse užitke, ki jim jih ta snov daje. »Teško je šolarjem samo govoriti, da je prednost v naravnih materialih. Morajo to doživeti, kar se uresničuje preko dela na krožku, ko vidijo, kako izdelek nastaja. To doživetje želimo pri otrocih vzbuditi,« je dejal lončar s šole na Gradu in dodal, da udeleženci krožkov in taborov ne bodo takoj postali lončarji. »Ne morem si delati teh utvar. Moj cilj pa je, da jih zastupim z glino. Morajo doživeti vso blagodejnost, ki nam jo glina daje. Potem je pa odvisno od drugih institucij za razvoj tradicije in turizma, kako bodo poskrbele za to obrt. Pri nas imajo bazo, kajti ti otroci so pripravljeni, da primejo za to delo. In upam samo lahko, da bo lončarstvo živelo naprej.«

Po besedah glavne organizatorke tabora, ravnateljice Agice, je naravno, da so na tabor dvojezične šole oba mojstra povabili z Goričkega. »Ne samo zato, ker

delajo otroci na vretenu in so kreativni, temveč tudi zaradi jezika. Štefan in Karči se z njimi pogovarjata izključno v slovenščini, zato so prisiljeni, da ju razumejo. In če imajo kakšno vprašanje, ga morajo prav tako postaviti v slovenskem jeziku,« je še pristavila vod-

bito poskrbljeno tudi za petje in gibanje, otroci so se med drugim pomerili v spretnostnih igrah.

17. Mednarodni lončarski tabor se je po tradiciji končal z zaključno prireditvijo, na kateri so staršem udeležencev in drugim gostom ponudili pripravljene gastronomske dobrote in pred-

Gorički lončarski mojster Štefan Zelko: »Za delo na vretenu sta pomembni koncentracija in umirjenost«

lastnost: iz nje so vaški lončarji pripravljali posode, ki so bile nujno potrebne pri vsakodnevnih opravilih na posameznih domačijah.

Leta 2002 je umrl mojster ljudske umetnosti Karel Dončec, ki je bil doslej zadnji slovenski lončar v Porabju. Čeprav je obrt razširjena in priljubljena v sosednji pokrajini Órség – in tudi na na-

povabili učence s partnerskih osnovnih šol na Gornjem Seniku, Gradu in v Mačkovcih. Tokrat se delavnic udeležuje petindvajset malih lončarjev, ki delajo na vretenu, se spoznavaajo z glino in izdelki, ki jih lahko ustvarijo iz tega materiala.«

Med mladimi udeleženci 17. Mednarodnega lončarskega ta-

Edina Keresztes-Nagy predstavlja šolarjem postopek pletenja košar

ja števanovske ustanove.

Taborniki so vsako dopoldne ustvarjali na vretenu, ob tem pa so jim pripravili še številne druge delavnice. Prvi dan so denimo na lesene škatlice lepili motive iz servietk, tretji dan pletli košare, zadnji dan pa v okviru medgeneracijske delavnice skupaj s starejšimi domačinkami pekli zavitke in pripravljali sadno so-

stavili oblikovane izdelke. S pomočjo filmske montaže so prisotni lahko spoznali vse dejavnosti na taboru, otroci pa so prejeli priznanja in majhne skledice izpod rok Štefana Zelka.

»Zelo bi bila vesela, če bi se kakšen učenec odločil za lončarski poklic,« je za konec svojo skromno željo izrazila ravnateljica Agica, ki se pa zaveda, da

Zagrete mlade gospodinjice – udeleženske medgeneracijske delavnice pripravljajo sadno solato

šem območju najdemo obrtnika madžarske narodnosti –, vse od smrti mojstra z Verice nismo dobili slovenskega lončarja.

Z namenom obuditve te prastare tradicije je takratni ravnatelj števanovske osnovne šole Laci Kováč pred sedemnajstimi leti začel prirejati mednarodne lončarske tabore, ki se od tedaj – z izjemo karantenskih let – izvajajo kontinuirano. Po upokojitvi učitelja Lacija je nalogo organizacije prevzela sedanja ravnateljica DOŠ Števanovci Agica Holec.

bora, ki se je odvijal med 20. in 23. junijem, so bili tudi nekoliko bolj izurjeni mladi rokodelci. Lončarski mojster iz Lemerja Štefan Zelko namreč prihaja med šolskim letom vsak drugi teden v Števanovce, da bi vodil lončarski krožek. »Pandemija je prekinila naše sodelovanje, vendar se s toliko večjim veseljem vračamo k delu. Otrokom ponavadi najprej predstavim glino, da pridejo v stik z njo. Opozorim jih, da sta pri oblikovanju na vretenu potrebni umirjenost in koncentracija,

Udeleženci lončarskega tabora pred plezalno steno v adrenalinskem parku v kraju Alsópáhok

lato. Mladi obrtniki so bili tudi veliko na poti: že prvi popoldan so se peš odpravili v Andovce, da bi si ogledali porabsko domačijo in doživljajski park, medtem ko so ves drugi dan preživeli v adrenalinskem parku v Alsópáhoku blizu Blatnega jezera. Manjša skupina je obiskala tudi Szalafő, kjer je šolarjem starejši obrtnik pokazal postopek pletenja drevenk. V celotnem času tabora je

otroško zanimanje hitro usahne. Lončarski tabori kljub temu dajejo upanje, da bo ta zahtevna, toda lepa obrt vendarle obstala. (Slika na 1. strani: Vsi udeleženci letošnjega tabora – skupaj pred stavbo DOŠ Števanovci.)

-dm-

foto: arhiv DOŠ Števanovci

PREKMURJE

Mis turizma

Društvo MISS - Moda Ideja Svetovanje Stil je v Hotelu Radin v Radencaj pripravilo tekmovanje za izbor Miss Turizma Slovenije 2022. Na finalnem izbori je sodelovalo dvanajst finalistk, stere so bile stare od 18 do 25 let in so mogle biti visike bar 173 centimetrov. Pauleg slovenskoga državljanstva je biu pogoj ške tau, ka znajo angleški gezik. Za Miss Turizma Slovenije 2022 je bila vödabrana Inja Lebar, študentka prava iz Turnišča. Ona de tüdi Slovenijo zastopala na svetovnom izbori Miss Tourism World, steri de na Kitajskom.

Mlada Prekmurka je za novine Vestnik povedala, ka je biu tau njeni prvi takši izbor, na steroga se je zglasila zatau, ka so jo na tau napelale mentorice iz manekenske šaule Glammodels. »Znala sam, ka de mi tau tekmovanje dalo priliko za nauve izkušnje, poznanstva in pajdaštva. Če povem po istini, pa sam nej čakala, ka do gly mene vödabrali za mis turizma,« je povedala Inja Lebar in obečala, ka de Slovenijo na svetovnom izbori zastaupala »s srcom in ponosom«.

Po rečaj navopečene misice je turizem v Sloveniji fejest fontoška in rastoča gospodarska panoga, zelena turistična znamka I feel Slovenia, Čutim Slovenijo - čutim ljubezen, pa je tüdi trnok dober slogan. Ka se tiče turizma v Pomurji, pa tak brodi, ka je turizem v krajini ob Müri že duga leta preplet naravnih, kulturnih in zgodovinskih dediščin. Pauleg zdraviliškoga turizma se leko pohvalimo z dobrim gestijom, v zadnjom cajti pa je furt bole fontoški grato kolesarski turizem, vej pa se je po ravnici in po malih bregaj fajm voziti s piciklinom, spoj te, če maš takši piciklin, ka ga poganja tüdi elejtriš.

Silva Eöry

Jože Časar iz Püconec

LIDGE SO DUGO V NAUČ V DJARKI SEJDLI PA SO SE POGUČAVALI

Pred kratkim smo pisali o tom, ka je Jože Časar, ustanovitelj Domoljubnega krajevnega združenja iz Püconec, na enoj prireditvi, stera je bila na Cankovi, iz rauk predsednika rosaga Boruta Pahora daubo zahvalo za njegov velki prispevek k razvoji lokalne skupnosti, uvejavljanje vrednot solidarnosti in prostovoljstva pa za velko skrb za sočloveka. Že te smo obečali, ka mo v naši novinaj ške neka več o tom napisali.

Gda sam pri njem doma gorziskala gospauda Časara, sam ga prvo pitala, če je znau, ka dobi tau zahvalo. »Nej, tau sam nej znau. Mojiva pajdaša iz Büdnec, Joži in Marijana, sta mi šli na té den nekam na obed na Goričko. In te sta njiva 4. juniusa rejsan prišla po naja z ženov pa smo se pelali. Gda smo prauti Gorici zavini, mi je malo špajnsno bilau. Te pa sta pravla, ka na Cankovi občinski svetek majo, pa gasilci 130 lejt slavijo, pa demo ta, ka lekar tüdi pred-

šau v bautoško šaulo. Inaški cajt sam preživo v Varteksovi bauti v Soboti. Gusti je biu rauras, Mariška se je vönavčila za sabolico, mlajši brat Pišta pa je biu prva mlejčni kontrolor,

pa je pri törmi ventil goraudpro, pa je začnilo vö sikati, te pa je topla voda vö začnila teči. Te smo dostakrat ta odili, pa smo tiste bazene tam vöpucali s pomočjauw vode iz potoka. Tak se

Jože Časar (Kejp: Silva Eöry)

sledkar pa je odišo v Dajčland. Po tistom, ka je mati odišla delat v Avstrijo, sta za mlajše skrbela stari oča pa stara mati. »Spaumnim se ške dobro, kak smo želi. Stari ajta je kosiu, stara mati pa je gori brala. V potoki je te ške čis-

je zgodba Moravskih Toplic začnila. Odili smo tüdi pomagat, gda so se delale kabine.«

Leta 1964 je Jože Časar grato predsednik mladinskoga aktiva v domanji vesi: »Zriktali smo si svojo mladinsko ižo, gé smo

dugo in nauč v djarki pred svojimi rami sedeli pa so se pogučavali.« Jože Časar se ške spominja, ka so leta 1967 na Jelovškovom bregi, nej daleč vkraj od Tešanovec, organizerali prvo zborovanje mladine in občanov iz soboške občine: »Ge sam se že tistoga cajta povezo tüdi z zvezo borcov, pa smo pripravljali dosta pohodov, največ v spomin na Prekmursko četo. In že v tistom cajti sam se spozno s pokojnim partizanom Bojanom Červičom, steri nam je pripovejdo, ka se je vse v cajti drüge bojne godilo.«

Po tistom ka je neka cajta biu bautoš, je grato mladinski predsednik v nekdešnji velki soboški občini, leta 1976 pa se je zaposlo na Upravi javne varnosti, od tam pa je šau delat na SDK, Službo družbenega knjigovodstva, gé je biu zaduženi za pejneze. Vküper z ženo Irinko, stera je tüdi doma iz Tešanovec, mata sina Črtomira in čerko Mojco. Prva so z držino živeli v Soboti, v bloki: »Brodili smo, ka bi te ram napravili v Moravcaj,

Predsednik rosaga Borut Pahor Jožeti Časari prejkdavle zahvalo (Kejp: osebni arhiv Jožeta Časara)

sednik rosaga pride,« je prva raztolmačo sogovornik, steromi je na konci prireditve Borut Pahor prejkdau omenjeno zahvalo: »Med lüstvom sam vido tüdi dosta članov našoga društva, pa se mi je čüdno vidlo, ka delajo tü, vej pa je te v Püconcajtü bilau gasilsko slavje. Na konci smo se te leko vsivküper pokejpali.«

Jože Časar je gorraso v Tešanovcvaj. Že trnok rano, meu je samo tri lejta, je zgübo očo: »Mama je skrbela za nas, štiri mlajše, sestro Mariško pa tri pojbe, brata Gustija in Pišto pa mene. Mama, stera je bila sabolico in šauštar, je poskrbela, ka smo vsi bili inaši (vajenci). Ge sam

ta voda bila, pa smo pütro s sebov nesli, pa smo tau vodau iz potoka pili pa nikomi nika nej bilau. Na žütek s starimi stariši mam lejpe spomine.«

Naš sogovornik je že od mladih nauč biu aktiven v domanji vesnici. Spaumni se, kak so z gasilci odili po tekmovanjih, tüdi na državno: »Bili smo fejest bistri, tak ka smo pod eno minuto zgotovili trodelni napad. Ge sam biu prvi cevar. Leko povem, ka smo meli vsakši stopaj preštuderali.« Mladi, steri so radi ribe lovili v potoki Lipnica, so gnauk šli do törma, pri sterom so v Moravski Toplicaj nafto iskali, pa so te toplo vodau najšli: »Bencikov Geza, moj sošolec, on je biu batriven,

Na Cankovo so prišli tüdi člani Domoljubnega krajevnega združenja Puconci (Kejp: osebni arhiv Jožeta Časara)

meli knjžnico pa gramofon, šaherali smo in se nasploj dosta družili. Tüdi kulturno življenje je bilau bogato, vej pa smo meli svojo folklorno skupino. Doma smo lanene žakle vzeli, pa smo si moški iz njih napravili lače, ženske pa kikle. Meli smo, vküper z gasilci, tüdi dramsko skupino, stera je naštuderala igro Rokovnjači, pa smo z njauw okauli po Prekmurji odili nastopat.«

Mladi iz Tešanovec so bili aktivni tüdi na športnom področji, vej pa so bili oni tisti, steri so vred začnili gemati gnešnji športni center. Ovak pa je tak bilau, ka so te, gda so z mladinskoga djilejša domau šli, popejvali po celi vesi: »Lidge so

gé smo meli eno njivo, samo se je tam nej dalo zidati. Te pa je Irinka v Püconce šla na obisk k strini pa je ona pravla, ka se tü odavle zemla. Ges sam te delo že na SDK-ji, pa sam tam mogo paziti na tau, če so se vklopili alarmi, pa je dobro bilau, ka je naš ram bliže Soboti kak bi biu v Tešanovcaj,« je ške povedo Jože Časar, steri že duga leta vodi Domoljubno krajevno združenje Puconci, stero negüvle spomin na dogodke v drügi svetovni bojni. (Kejp na 1. strani: Kak predsednik soboške mladine je prejevzeu štafeto mladosti.)

Kejp:
osebni arhiv Jožeta Časara
Silva Eöry

Pol stoletja se že predajajo vrtincu ljudskih plesov

Ob božiču 1971 se je družina navdušencev z vozilom znamke trabant napotila iz Budimpešte v Transilvanijo v Romuniji. Na pobudo etnokoreografa *Ferenca Nováka* so odpotovali v vasico Szék v pokrajini Mezőség, da bi tam zbirali

tehniške fakultete *Ferenca Sebőja* in *Bélo Halmosa*, ki se jima je pridružil še ljudski godec *Péter Éri*. Udeležence so po transilvanski šegi pričakali z žganjem, privabljali so jih z geslom »Glasba in ples – tako kot v Széku«.

Izvirno je bilo srečanje na-

žarske pokrajine v celotnem Karpatskem bazenu, nastale so glasbene in plesne skupine. Srečevanje na folklorističnih dogodkih je postalo priljubljena zabava mestne mladine, marsikdo se je kasneje odločil za poklic koreografa ali raziskoval-

ljudske plesne) je okrepila tudi sočasna državna televizija. Že predhodno, leta 1969, so gledalci na ekranu lahko spremljali tekmovanja v ljudskih umetnostih z naslovom »Röpülj, páva«, le-tem pa je sledil cel niz podobnih oddaj. Ob 40. obletnici prvega srečanja, leta 2012, je začela madžarska nacionalna televizija na spored redno uvrščati ljudske plesne in pevske spektakle z nazivom »Fölszállott a páva«.

Dandanes ima gibanje »Táncház« svetovno razsežnost, skoraj vsaka pomembnejša madžarska izseljenska skupnost razpolaga z lastnim plesnim ansamblom in celo glasbeniki. Podobne skupine najdemo v vseh večjih mestih ZDA in Avstralije, marsikje pa so aktivni tudi v Kanadi, Argentini, na Japonskem ali v Hongkongu. Sodelujoči so ponavadi madžarskega porekla, pogosto pa jim uspe pritegniti tudi tujerodne soproge in prijatelje. Leta 2011 so gibanje uvrstili na UNESCO-v seznam nesnovne kulturne dediščine kot uspešno metodo za predajanje tradicije.

Ozka strokovna pobuda iz leta 1972 zdaj privlači na stotisoče navdušencev, gibanje odkriva vsaka nova generacija. Mladi ugotavljajo, da folklorja ni le nekaj za v muzeje, kar potrjuje tudi to, da so po spremembi sistema odprli študijske smeri ljudskih umetnosti. Gibanje »Táncház« predstavlja dobro prakso, kako se lahko strokovnemu raziskovanju tradicije sproti pridružuje vsak zainteresirani. Živo dokazuje torej, kakšne sadove lahko obrodi sodelovanje med ljubitelji in profesionalnimi poznavalci nekega izročila.

-dm-
ilustracija:

Szilveszter Bartkó

ŽELEZNA ŽUPANIJA

Voda se polejva

Velke vročine nej lüstvo, nej živali, nej rastline ne marajo. Tam, gde je sploj velka ica, pomalek kak trava tak drejvge seniti začnejo, pa tam, gde je puščava, tam ne ostanejo nej živali pa nej lüstvo. Na zemljevidi se dobro vidi, ka je vsigdar vekša tista površina, gde nika ne raste, pomalek puščava začne gratüvati.

Tau že zdaj dobro vejmo, ka smo mi krivi za tau, ka se klima pa vrejmen tak fejest pa brž spreminja. Tau se večkrat povej pa se leko šté, ka se na söveri led topi, živali vömirajo, depa itak lüstvo najbola tak čüti tü pri nas, ka je nika nej vredi, ka negajo zime, vleti je pa vsigdar bola vraučé. Vročina je fejest nevarna, sploj pa za nas, steri smo nej vcujvčeni k tauma. Gda temperatura proto štiridesetim stopinjam dé, tašoga reda je vanej delati že mantranje. Če se dukši čas drži vročina, tau že lüstvo fejest zmantra, najbola Varašance, steri se še vnoči ne morejo dolarazhladiti. Tistim je dobro, steri majo klimo, steri je nejmajo, tisti trpijo. Depa tau vejmo, ka cejli den ne more v rami sejdeti, vö tö trbej titi, kak delat tak v bauto pa vse kaj drügo.

Občina Sombotel v tau velkoj vročini tak proba pomagati Sombotelčanom, ka z vodauv polejvajo tiste poti, gde največ lüstva odi. Za tau majo edno velko cisterno, stero če napunijo, prek dvej vöre leko polejvajo varaške poti. Ta voda, zvün tauga, ka od 6 do 8 stopinj hladi zrak, kak pra tak polene tö tazapere. Proto taumi, ka se gnauk tak od 18 do 20 gezero litrov vode tapošpricka, v tau velkoj vročini, za edno vöro je že ranč tak vraučé, kak je bilau pred šprickanjom.

Karči Holec

Čar petdesetletnega madžarskega gibanja »Táncház« je, da se folklorističnih srečanj z živo ljudsko glasbo lahko udeleži kdor koli – četudi »pade noter« z ulice

ljudske plesne. Postali pa so tako navdušeni nad vide-nim, da so se odločili ostati še tudi za novo leto. Plesalci z matične Madžarske so bili vajeni le izvedb odrskih postavitev, tamkajšnja prireditev z nazivom »táncház« (»plesna hiša«, druženje ob ljudskih plesih) pa je nanje naredila tako globok vtis, da so se odločili, da nekaj podobnega uprizorijo tudi v Budimpešti.

Prvo takšno folkloristično srečanje so v madžarski prestolnici priredili 6. maja 1972, torej skoraj natanko pred petdesetimi leti. Temeljna zamisel je bila, da bodo plesalci dosti bolj uživali v plesih, ki nimajo strogo določene koreografije. V živo naj bi jih spremljali glasbeniki v avtentičnem transilvanskem slogu, zato so na dogodek povabili študenta

menjeno le članom štirih največjih ljudskih plesnih ansamblov v Budimpešti, je pa dogodek hitro vzbudil tudi zanimanje »ljudi z ulice«. Vprašanje o razširitvi kroga povabljenih je privedlo do sporov med organizatorji, končno pa so na pobudo ljudskega godca *Sándorja Timárja* odprli vrata širši javnosti. S tem so sprejeli tudi nalogo urjenja ljubiteljskih plesalcev, zavedali so se namreč, da postane ples užitek le po temeljiti usvojitvi korakov. Naslednjo stopnjo pa naj bi pomenilo, ko si plesalec pridobi tudi sposobnost improvizacije in se popolnoma preda ljudski glasbi in plesu.

Po začetnih uspehih se je gibanje »Táncház« znatno razširilo. Ogromno navdušencev se je napotilo zbirat ljudsko blago v razne mad-

ca ljudske glasbe in plesov. Prirejali so tudi tabore, katerih udeleženci so vrednote tradicionalne kulture lahko usvojili na izvornih prizoriščih, osebno od starejših informatorjev.

Zanimivo je omeniti, da se je na začetku 70-ih let prejšnjega stoletja na koncertih madžarskih beatovskih ali rokovskih zasedb kar gnetlo mladih. Zato so bili pobudniki gibanja »Táncház« prese-nečeni, kako je tudi ljudska glasba iz Transilvanije (ki je imela drugačen zven, dajala drugačno umetniško moč ter bila hkrati virtuoza in skromna) razburila čustva mlade generacije. Pred prizorišči plesnih srečanj so se vijugale dolge vrste, nekateri so celo splezali skozi okna na stranišću, spet drugi so se stepli.

Gibanje (in zanimanje za

OD SLOVENIJE...

Nova posvetovalna skupina za covid-19

V okviru Nacionalnega inštituta za javno zdravje bo delovala nova posvetovalna skupina za covid-19. Minister za zdravje Danijel Bešič Loredan je izrazil veselje nad tem, da dajejo znova besedo in odgovornost za obvladovanje epidemije stroki, Nacionalnemu inštitutu za javno zdravje. Po njegovih besedah je to edina ustanova v Sloveniji, ki lahko to tudi vodi.

Predstojnik Centra za nalezljive bolezni na Nacionalnem inštitutu za javno zdravje in vodja posvetovalne skupine Mario Fafangel je izpostavil, da bodo priporočila, o katerih bo razpravljala posvetovalna skupina, pripravile posamezne delovne skupine. Med drugim bosta za oblikovanje ustreznih priporočil tako recimo delovali delovna skupina za higieno in delovna skupina za šolstvo, člani posvetovalne skupine pa bodo imeli vlogo koordiniranja priporočil iz različnih strok. Posvetovalna skupina, ki se bo julija sestala prvič, združuje več strokovnjakov. Njeni člani so: imunolog Alojz Ihan, infektologinja Tatjana Lejko Zupanc, antropolog Dan Podjed, specialist javnega zdravja Rade Pribaković Brinovec, mikrobiologinja Viktorija Tomič, komunikolog Mitja Vrdelja, matematik Janez Žibert in sanitarna inženirka Andreja Kukec.

Vodji strokovne posvetovalne skupine se sicer pri omejevanju širjenja virusa zdijo ključna močna javnozdravstvena priporočila. Pri tem pa ne gre za odloke, obveze in kazni. Fafangel je še poudaril, da cepljenje ostaja najbolj učinkovit ukrep za zaščito lastnega zdravja. Izpostavil je tudi priporočila, da bolni posamezniki ostajajo doma, zračenje prostorov, delo na domu, nošenje zaščitnih mask. Nobeden od teh ukrepov pa ni in ne bo obvezen, ne cepljenje in ne nošnja mask. Konkretnije rešitve za soočanje z morebitnim jesenskim valom pa bo strokovna skupina predstavila v avgustu.

VESELI ZADVEČEREK V HIŠI JABOLK

Držstvo porabski slovenski penzionistov je 24. junija držalo na Gorenjom Seniki v Hiši jabolk »Veseli zadvečerek«. Člani predsedstva in pomočniki so se že rano sre-

Od avtobusa do Iže jabolk smo pejski šli

čali, vse so vküppostavili pa pripravili „teren“. Spekli so špejk pa klobase, aj dočas, ka drugi pridejo, vse kreda baude.

Člani društva smo se z avtobusom pelali na Gorenji

samo z gezikom, liki ranč tak s spejvanjom, plesom in gledališkimi igrami. Zatok smo zdaj vküpprišli, aj spejvamo porabske ljudske pesmi, gledamo igro

števanovske skupine pa se družimo. Tau je najbole važno gé za nauve, mlade člane. Oni se leko navčijo slovenske pesmi pa se vküper z nami lepau majo. Taše prilike slüžijo tomi

sprevajo Joži Kozar (Bazár). Spejvali so spoznane porabske pesmi. Tak lepau so spejvali, ka vsakši volau daubo pa smo vsi na glas spejvali. Dvorana je odmevala (visszhangzott) od spejvanja. Tau je bilau pravo radostno spejvanje, želim si, naj eške dostafart tak baude. Dobro je bilau videti naše člane, kak so veseli pa korajžni bili, gda so spejvali. Pozačili so na svoje težave, nej bilau nišoga stresa, samo na spejvanje so koncentrirali.

Velko presenečenje je bilau, ka so gortaupili števanovski igralci, skupina Veseli pajdaši. Naprej so dali skeč z naslovom Testament. Nut so pokazali, kak leko zopojdi človek, gda stari grata pa nejma nikoga. Bilo je tragikomično. Predstava

sta zelenjave. Naslednje smo geli raje makove pa orejove reteše. Naš grilmester je bijo Feri Meggyes. Ne smejm pozabiti druge tö nej, steri so

Naš grilmajster (mojster za žar) je biu Feri Meggyes

se dosta trüdili za nas pa organizirali ta zadvečerek. Hvala vsakšoma.

S števanovskimi igralci vred je nas bilau 55. Finančno pomauč smo dobili od

Veseli pajdaši so nam zašpilali igro Testament

Senik, potem pa pejski šli k Hiši jabolk. Komik smo notprišli na dvorišče, so nas naše flajsne ženske že ponidile s kiflini pa piti za dobrodošlico. Brž smo gutnili palinko, malo geli in smo že šli v hišo.

Predsednica društva *Marijana Fodor* je nas lepau pozdravila, rada je bila, ka nas tak dosta geste na Veselom zadvečerki. Pravla je, ka se porabska rejč, kultura in tradicija ne držijo gora

tö, ka se med seboj bole spoznamo in nejnasjejdnje se prilagodimo skupnosti. Dosta naj spejvamo, če do se nam vidli nastopi, aj prej dosta ploskamo. Pa ka je nej zadnje, aj prej dobro gejmo in pigémo, S tejni mislimi je predsednica *Marijana Fodor* zaključila svoj guč.

Program je začno pevski zbor našoga društva, steri se zove Rožmarin, vodi ga pa Mitja Horvat. S fudami nji je

Prva kak bi začnili gesti, smo se zavalili Bogeja za te den

se nam je trno vidla, dosta smo se smejali. Igralci so velki aplavz dobili. Čakamo njino premiero (bemutató) geseni. Predsednica se je zahvalila nastopajočim, s tejm se je končo kulturni program, prišle so na vrsto kulinarične dobrote. Pred „kesnim obedom“ smo boga molili, hvalo dali za lepi den. Za obed smo dobili grillklobase, pečeni špejk in dober doma-nji, v peči pečeni krü. Pa do-

Urada Vlade R Slovenije za Slovence v zamejstvu in po svetu.

Kakkoli je koražno bilau pa smo se dobro čutili, pomalek je trbelo na bus titi. Malo smo se šetali, s tejm žgali kalorije. Nika nej škaudilo, vej smo pa dosta mastnoga in sladkoga geli. Mujs je bilau zažgati odvečne kalorije. Samo tak smo vnoči naleki spali in v senjaj spejvali porabske pesmi.

Margit Čuk
članica društva

Športni dan in vaški eksatlon v Števanovcih

Kot lahko razberemo iz komentarjev pod prvo objavo dogodka na facebooku, ki se je odvijal 18. junija v Števanovcih

bilo že to, da so ves dan vztrajali in se vključevali v programe, pravi eksatlon. Priprave, skrbi, trema ... so

Pa še ena posebnost dneva: peč, ki je bila postavljena tik ob robu igrišča (moramo priznati, da je to res nekaj

svojčas zelo uspešni – in smo bili zato posebej veseli, da so se naše večletne sanje v soboto tudi uresničile. Zadovoljni

Domačini pod šotorom v prijetni senci

Ob igrišču so se pekle razne dobrote

pod naslovom Športni dan in vaški eksatlon, tudi sedaj menimo, da je bil ta dan praznik. Ne samo zato, ker je bilo nogometno igrišče – na katerem je bilo svojčas veliko tekem in bojov – v polnem siju, saj smo lahko po večtedenskem vztrajnem delu in skrbni pripravi terena udeležence in obiskovalce sprejeli v dokaj prijetnih

bila čustva, ki so zaznamovala zadnje dni pred dogodkom. Postavljala so se tudi razna vprašanja: Kakšno bo vreme? Ali bo zadosti ekip? Ali bomo imeli elektriko? (Saj če smo iskreni, moramo priznati, da zagotoviti ustrezne pogoje na tako slabo opremljenem terenu ni mačji kašelj.) In na koncu je bilo vse v redu, in se

nenavadnega, saj tik ob nogometnem igrišču po navadi ne stojijo peči). V njej so se pekle raznorazne slastne jedi z namenom, da lahko ob gašenju žeje pomagamo tudi pri nadomeščanju izgubljenih kalorij. Sam "šov" pa se je začel popoldne, saj se je na vaškem eksatlonu pomerilo kar 8 ekip,

smo bili tudi zato, ker so naše delo priznali in pohvalili vsi prisotni. Dogodek je bil med letošnjimi prioritetami naše organizacije, izvedbo le-tega pa je omogočila finančna podpora, ki smo jo prejeli od Urada Vlade RS za Slovence v zamejstvu in po svetu.

Nogometne ekipe so bile mešane

razmerah, temveč tudi zato, ker so na naš program prišli predstavniki vseh generacij od dojenčkov vse do upokojenk in upokojencev. Prišli so tudi prvi možje (župani) vseh treh naselij – Števanovcev, Verice-Ritkarovcev in Andovcev – s celotno ekipo občinskih svetnikov in se aktivno udeležili tekmovanj. Kljub vročini so se udeleženci maksimalno potrudili, čeprav lahko rečemo, da je

je zgodilo tako, kot je bilo načrtovano: vsi so prišli, sonce je bilo veselo, da nas je lahko obhajalo, po dolgem času smo se lahko spet družili in se dobro počutili.

Za mali nogomet se je prijavilo sedem ekip, v največje veselje moških je bilo med prijavitelnimi sorazmerno veliko nogometašic, ki so kljubovale vročini in se dobro izkazale na igrišču.

ki so poleg spretnosti, moči, volje in rutine potrebovale tudi veliko sreče! Tisti, ki so le od daleč spremljali dogajanja, so bili rahlo zaskrbljeni, ko so zagledali samokolnice, gumijaste škornje, kladiva, koruzo in jajca ... itn. Kaj se pa bo tukaj dogajalo? V kratkem je postalo vse jasno: kdo lahko najhitreje zabije žeblje v tram? Seveda mlad tesar iz Andovcev ... Videli smo tudi, kdo zna najhitreje delati s samokolnico, pri tem so se izkazali domačini in Veričani. Bistvo je, in tudi sami srčno upamo, da je bilo temu res tako, da so se vsi, ki so bili 18. junija prisotni na našem dogodku v Števanovcih, dobro počutili!

Društvo za lepšo vas in ohranjanje tradicije Števanovci je že dolgo časa načrtovalo organizacijo takšne prireditve – saj so bili podobni programi

Mladi udeleženec srečanja

Tovrstni programi so – po našem mnenju – pomembni tudi zato, ker omogočajo srečanje Porabskih Slovenk in Slovencev ter različnih organizacij, in se lahko na tak način družimo sproščeno, v neformalnih okvirih.

*(Slika na 1. strani: Sodnik na nogometnih tekmah je bil Andovčan Dinda.)
DLVOT Števanovci*

... DO MADŽARSKE

Enota mejne policije znotraj policije

Premier Viktor Orbán je prejšnji teden v Parlamentu najavil, da je notranjemu ministru Sándorju Pintérju dodelil novo nalogo, in sicer da mora do septembra znotraj policije delovati nova enota, ki se bo ukvarjala le z varovanjem meje, toda njeni člani ne smejo biti ne sedanji policisti ne vojaki. Kot utemeljitev je naštel razbremenitev pripadnikov redne policije, ki jih – zaradi službe na južni meji – ne pogrešajo le v njihovih družinah, temveč tudi na službenih mestih v notranjosti države. Za vojsko je izpostavil, da ni normalno, da se vojska zaradi migrantov razporeja na južno mejo, medtem ko v državi na vzhodni meji divja vojna.

Opozicija je presenečena zaradi treh razlogov. Prvič notranji minister ima za novačenje in izobraževanje članov nove enote le dva meseca, drugič je znano, da trenutno na južni meji ni begunske krize, tretjič ne razumejo, zakaj je prišlo prav zdaj do tega koraka, saj je opozicija (stranka Jobbik) že pred šestimi leti predlagala, naj se ponovno vzpostavi neka vrsta graničarstva, toda vlada je temu takrat izrecno nasprotovala.

Zaradi politične pripadnosti trpijo tudi družinske vezi

V državi živi najmanj 15 odstotkov Madžarov, ki so zaradi političnega prepričanja prekinili stike z vsaj enim od sorodnikov. To je ena od ugotovitev raziskave, ki je ugotavljala, v kakšni meri polarizira družbo politična pripadnost. Volitve zmeraj povzročajo emocionalno napetost, toda na zadnjih volitvah smo prvič doživeli, da sta se spopadli dve veliki politični združenji, in sicer FIDESZ in združena opozicija. Splošna ugotovitev raziskave je, da je družba zelo globoko polarizirana. Obojestranska je nesimpatija med vladno stranjo in opozicijo. Sicer pripadniki opozicije bolj sovražijo Fidszovce kot obratno, 63 odstotkov meni, da imajo le-ti oprane možgane. Obratno je slika malo lepša, le 59 odstotkov pristašev vladnih strank misli, da imajo člani opozicije oprane možgane. 29 odstotkov članov opozicije bi se slabo počutilo, če bi dobilo za sosede Fidszovce. Obratno je to 20 odstotkov. Čustvena polarizacija je bolj prisotna v glavnem mestu in večjih mestih, manj po vaseh na podeželju.

LÜSTVO VEČ NE VÖRVA

Trnjarina Anuška, po možej Dončec, v Števanovci živejo, na tistom tali vesi, steroga Števanovčarge tak zovejo ka Graba. Ovak je tau vsigdar dobro mesto bilau, paulak sta bila tanač (občina) pa žganjarna tō. Gda sem je gorapoisko, velka vročina je bila, zavolo toga sem že pred ausmov vōrov z daumi ũšo. Depa nej se je mogo znoriti, tetica Anuška so že vanej na folaiši bubrike rezali. Kak sem staplo proto nji, prejk dvorišča, tam nej trava, liki paradajsi so rasli.

Trnjarina Anuška, po možej Dončec

Kak sem sledkar zvedo, tej so sami od sebe vōpognali, tetica so je pa lopau kaulak pokosili. Če de zavole vlage, te v kratkom časi cejlo dvorišče rdečo baude, nej od rauž, liki od paradajsa.

- Tetica Anuška, ka baude,

pridem se vō pa itak moram nazaj v tōjnjo, zato ka vročino je nej vōprestati.«

- Dosta bubrike mate?

»Nejmam že tak dosta, zato ka njivo že ne delamo, depa mogla sem je dolapobrati, zato ka vse so taše žounte gratale.«

- Ka baude s tejmi bubrikami, ka ste vkūpzrezali?

»Kokaušom je dam, zato ka

zato ka trava je, razkapajo pa te etak menje je trbej polagati.«

- Gde je mate?

»V škednji, če bi vanej bile, te bi je lisica že vse spatjivala.«

- Ka bi bilau če bi starci nazaj prišli pa bi vidli, ka pri rami že nega nej konjov, nej krav, nej svinj?

»Vejn bi ranč nej dali valati, ka mogauče je tašo, ka po vasaj že negajo pavri, steri bi njive delali, krave držali pa svinje krmili. Tau ne razmim, kak tau, ka nej trbej nikanej pauvati pa krmiti pa itak v bauti vse leko tōjpi. Samo te ka baude, gda nede, prvin so doma pri rami telko vsigdar pripauvali, ka je za družino trbelo. Depa zdaj, če bi steli pa bi nej mogli, zato ka telko divjačine je, ka vse bi podjeli. Zdaj če v bauti nede blago, te de lüstvo še po vasaj od gladi miralo.«

- Vi ste odli kama delat?

»Odlam sem že od mladi lejt naprej, najprvin v gauštja, te na gazdašagi, od leta 1963 pa v židani fabriki skur tresti lejt. Najbola težko je te bilau, gda so mlajši mali bili, v štali so pa konji pa krave stale.«

- Tašoga reda juliuša se je že žetva začnila, nej?

»Edno najžmatnejšo delo je žetva bejla, pri nas je vsigdar bilau sedemdeset, osemdeset križov, mašin je več kak pau dneva samo pri nas mlato. Najbola ũše je tau bilau, gda se je kaj strlo pa smo več dni mogli čakati. Tau so čemer-dje bili, zato ka težko si lüstvo vtjūper daubo, če je nej prej-šo mašin, te si leko znauva lüstvo vtjūpbrau. Nam je prvin nikanej trbelo v bauta tōjpit, mi smo si skur vse doma pripauvali.«

- Te čas, ka pripovejdamo, više naše glave se eden za drugim lastvice nosijo, te so tū pri vas?

»Tau so naše, tak na silo dejo, ka že kaj ne vejim. Vse vtjūp-zrdijo, že kaj ne vejim, telko moram pucati za njimi, depa tau gvūšno, ka pri nas mūj nega, zato ka je vse spatjiva-jo.«

Iza stoji na tistom tali vesi, steroga Števanovčarge tak zovejo ka Graba

- Broužina familija je sploj velka familija, zato ka je trinajset mlajšov bilau. Vi ste se prišli za snejau, kakšni so bili vaša tašča (anyós)?

»Mati so sploj nej bili sigurni, oča so pa te že nej živeli, gda sem dja sé prišla. Drugo

je sneja nej smejla domau, tau so prvin fejst držali ranč tak dja tū.«

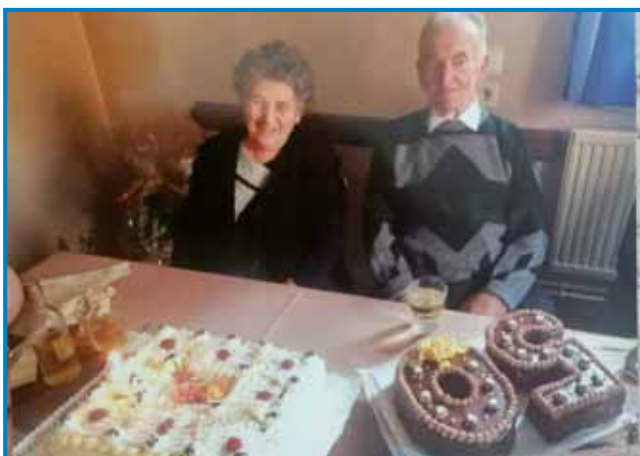
- Gda ste vi delat odli, sto je te na mlajše skrb emo?

»Mati, moja tašča, ona ji je skrb mejla, zato ka moj mauž

je foringaš bejo, on je rejdko bejo doma.«

- Vi ste cejli keden doma, kak ste prajli, trno nikam ne odite, v nedelo k meši tō nej?

»K meši odim zato, dočas ka mo leko, depa tam že tū nega

Z možaum na zlatom gostüvanji

ka že v ausmoj vōri bubrike pucate?

»Nikanej, dja ovak tū rano gorastanem, zato ka noge me bolijo pa ne morem spati. Ovak pa zavolo velke vročine sledkar že tōj vanej človek tak ne more delati, tak ka baukše kaj tašo vanej že rano narediti. Dostakrat samo boga molit

svinj že nejmamo, ranč tak djaboka, taše falične njim vse vtjūpzrejžem, tau one vse podjejo.«

- Dosta kokauši mate?

»Nejmam dosta, samo trinajset, depa mena telko dojda. Drugo pa tau, ka več ranč neštjem, zato ka fejst drago je sildje. Zdaj vleti je še kak tak,

Na zdavanji vnukice

pa tau, ka sem dja nej bejla daleč kraj od mojoga rojstnoga dauma, po nedelaj sem dostakrat ũšla domau k moji materi.«

- Če dobro vejim, prvin je tak bilau, gda so se oženili, te je sneja en čas nej smejla domau, pri vas je tō tak bilau?

»Če dobro vejim, te dva tjedna

lüstva, pomalek prazna baude cerkev tō. Prvin, kak mlajši, cejlo mešo smo stati mogli, zato ka nej bilau mesta, ka bi leko dolaseli. Zato vse fela kaštige na nas dejo, ka lüstvo že sploj ne vōrva, tau Kamene knjige vse lopau že naprej so dolanapisale.«

Karči Holec

Od inda v gnešnji čas

PRIPOVEJSTI O SLOVENSKI KRAJINAJ

Reka Krka je mati krajine Dolenjske. Že ménje nam povej, ka je ta krajina dou ali pa zatoga volo, ka nin doli, spodkar leži. Dolenjska je nej samo dolina, pred časom smo že po brgaj Gorjanci vandrali. Eške zavole brgaur skrak ali bole dale od Krke se po cejloj Dolenjski zdigava. Depa mi eške tadale na čunaklini po Krki se vozimo.

Od najmenjšoga do najvejšoga varaša

Naše slegnje vandranje s čunaklinom po Krki smo v naj-

Otočec s svojim gradom je prava atrakcija. Ménje Otočec nam od maloga otoka pripovejda. Oprvin se od njega v dokumentaj 1252. leta leko kaj tapršte

menjšom pa najbolje starom varaši na njoj zgotovili. Zdaj tadale »plavamo« za vnaugimi ovinkami, ka ji je Krka napravila, nas neka vcejlak drugoga čaka. Tam Novo mesto stodji. Že njegov mé-nje nam guči, ka je nauvo, ka je nej samo od sebe gratalo. Depa do ta eške pridemo. Na mokroj pauti do njega nas eške dun neka čaka. Na toj pauti skrak Krke vesnice živejo, nisterne ranč 100 lüdi nemajo. Vse bole gor po njoj demo, se tam nin zar že Otočec leko vidi.

Gnes je Otočec najbolje po viskom turizmi za globke žepke poznani. Depa malo po leti 1800 je v maloj vesi skrak njega cejla »revolucija« gratala. Ta je vse več pa več pisatelov začnilo ojditi. Svoj mer za pisanje so tam najšli. Nisteri pravijo, ka se je tau s trno poznanim pisatelom Janezom Trdino začnilo. Kak

gobe po deži je mala ves vse več pa več krčem mejla, zvale so se: Pri Marentetu, Bojančeva gostilna, Med orehi, Pri

Korošču pa eške kakšna bi se najšla. Gnes si samo leko

V muzeji se leko vidi dokument, s sterim je Marija Terezija zapovejdala, aj v Novom mestu s svojim delom gimnazija začne. Tau se je 3. novembra 1746 zgodilo. Prvo leto je v gimnazijo 66 pojbov začnilo ojditi.

brodimo, kakšno gesti so v nijj na stole davali. Gvušno, ka so ribe pa rake iz Krke küjali pa pekli, eške žabe so šegau meli naprajti. Od vsej tej gestijov pa je telečja obara (borjú becsinált leves) najbolje poznana. Mesau od mladoga teleta so vküper z lükom pa mrkevco barili, do-

kejš je nej mejko bilau, kcuj so dinske žganike davali. Dolenjsko eške gnes po tom gestiji lidge trno dobro poznajo. Ovak pa so lidge v tisti časaj skur takše geli, kak tau v Porabji poznamo. Takše se je inda leko čülo: „Repa, mrkevca-lagvo življenje, štruklji, masau-tau bi ške šlau.“ Ja, zdaj smo eške do štruklov prišli. Tau staro gesti se eške gensden v krčmaj leko dobi. Tau je zvaljkano testau, na njega oreji ali škipki (skuta) djani. Po tejm se tau vküper zamota, se nut v mali prčec povije, se zveže pa v vodej küja. Na konci se tau zreže pa s cverkami ali vrnjim mlekom prejk poledje. Ka pa pijača? Ja, brezi vina cviček je nikak nej šlau. Zato leko povejmo: Dolejnska=teleča obara+cviček.

Z napunjenimi trbújami se nam malo dale za gradom Otočec že Novo mesto riše.

Rudolfovo

Je najbolje staro ménje za gnešnje Novo mesto. Vse tau pa zavolo enoga človeka, stari je zapovedo, aj se tam lidge naselijo pa tam živeti začnejo. Tau je Rudolf IV. Habsburški biu. Že dugo se

je vidlo, ka Dolenjskoj eden krepki center trbej. Kostanjevica je premala bila. Tak je 7. aprila 1365 takzvani dokument privilegijov, iz steroja je varaš grato. Zozijdati ga je tö dau, tak se pripovejst od Novoga mesta začne. Najprva se je Rudolfwerth

dobi, gimnazijo tö. Vse več včeni lüdi je dosta lejt po tejm do sprtolejtja v varaš pripelalo. Gnes je tau kak »novomeška pomlad« poznano. Gimnazija pa Slovenski narodni daum (prva takša organizacija na Slovenskom, 1873) sta bot-

Rudolfovo ali Novo mesto se je nej samo za časa Rudolfa IV. Habsburškoga z lidami naselilo. Arheologija nam pripovejda, ka lidge so na tom mestu skrak Krke že od davnik živeli. Že 1700 lejt pred Kristusom so si lidge tü svoje mesto najšli. Za Novo mesto leko povejmo, ka najbolje bogato življenje je v tistom časi melo. Nin v Sloveniji se je do gnes nej kaj takšnoga najšlo. Ta bogata kultura stari lüstev, njivo menje nam je nej poznano, se v zemli vseposedi leko najde. Za njimi so Kelti pa eške Rimljani prišli. Slovenski karakter pa s starimi Slavi dobi, steri se skrak Krke kaulak leta 600 naselijo.

zvau. Po nemško werth znamenüje, ka tam so se leko šifti stavljali. Že malo po tom pa nemško menje Newestat dobi, po slovenski Novo mesto. Depa lidge so svojimi varaši eške dugo Rudolfovo gučali. Novo mesto je raslo, vse vekše pa vse bole naprej valaun bilau. Dosta lüdi se je v njega naselilo. Depa kaulak njega so drugi varaši vse vekši začnili biti. Novo mesto je svojo veličino pomalek začnilo gibiti. Vse tau se je z mamó Mariško (casarko Marijo Terzijo) vöminilo. Zapovejda je, ka ta naj se regijski center naredi, tau pa s seuv pisare, notare, birauve pa žandare pripelalo. Novo mesto znauva neka valati začne. Pomalek svoje šaule

ra tomi bila. Nagnauk so se tam vnaugi intelektualci najšli, steri so varaš v cejloj krajini z nauvim düjom napunili. Zgaudila se je kulturna avantgarda, od stere korenje eške gnesden leko srečamo. Depa v tistom časi je nej Ljubljana kulturna metropola bila, tau ménje je za Novo mesto valalo. Po enom od tej mladi se gnes Anton Podbevšek teater zove. Tak, napunjeni z gestijom, zgodovino pa kulturo, naš čunaklin za eno drejvo zvežemo pa ta nut kraj od Krke po Dolenjski demo. Tam nas čaka, nas čaka ... Ja, eške dosta vsega nas čaka, depa tam mo za eden teden tadale vandrali.

Miki Roš

Celodnevni izlet v Slovenijo

Končno je prišlo poletje in približeval se je dan našega izleta v Slovenijo. Otroci so ta dan nestrno pričakovali in velikokrat spraševali, kdaj bomo šli. V vrtcu smo se pogovarjali o tem, kam bomo šli in kaj vse bomo tam počeli. Poleg tega pa smo našli, kaj vse bomo vzeli s sabo, npr: kapo, kopalke, obroč, sončna očala, kremo za sončenje, vodo, sendvič in še kaj za sladkanje.

V ponedeljek, 20. junija, smo se otroci iz sakalovskega vrtca, starši in vzgojiteljice odpravili na izlet v Slovenijo.

Najprej smo obiskali motorični park ob Expanu v Murski Soboti. Otroke so razveselila velika otroška igrala, ki so jih z navdušenjem preizkušali in se ob njih zabavali. Sprehodi-

li smo se ob jezeru. Ker pa je bil dan zelo sončen in vroč, smo se hladili tako, da smo v jezeru zmočili noge, nekateri otroci pa so kar zaplavali.

Ob soboškem jezeru

Po okusnem kosilu smo se odpravili v Moravske Toplice.

Ob kopanju in prijetnem druženju je dan hitro minil. Preživeli smo res lep dan, ki se ga otroci še zdaj radi spominjajo in se o njem pogovarjajo.

Vzgojiteljica asistentka
Romana Trafela

IZLET V KŐSZEG

Še v šolskem letu smo se peljali v Kőszeg. Peljali smo se z busom po avtocesti. Videli smo lepo pokrajino in rumeno polje oljne repice.

Sprehajali smo se v gozdu. Videli smo velika drevesa: bukve, hrast in prave kostanje. Vodič je govoril o gozdnih živalih in rastlinah. Rekel je, da je delal tudi na Gornjem Seniku. Bil je gozdar. Načrtoval je gozdove. Pokazal je velike smetnjake na parkirišču. Tam posebej zbirajo odpadke. Ločujejo steklo, kovine, plastiko in komunalne odpadke.

Prišli smo do 7. izvirov. To so: Álmos, Előd, Ond, Kond, Tas, Huba, Töhötöm. Pili smo vodo. Voda je bila mrzla. Tu smo pojedli malico in smo se fotografirali s telefoni. Ni bilo stranišča in smo lulali v gozdu. Po sprehodu smo se peljali v mesto Kőszeg. Malo smo se sprehajali in jedli sladoled. Bil je dober, ampak zelo drag, 400 forintov je bila ena kepica. V Monoštru stane samo 350 forintov.

Hanna Vajda in Botond Nagy, 4. razred

Dvajset let ljudskih pevk iz Žižkov

NAŠA ZAPUŠČINA

Ljudske pevke iz Žižkov, ki že vrsto let ohranjajo in predstavljajo glasbeno ter drugo ljudsko izročilo, so ob 20. obletnici svojega delovanja izdale pesmarico z naslovom Naša zapuščina. V njej je zbranih sto ljudskih pesmi, ki so jih nekoč peli v Žižkih in drugje po Prekmurju. To so pesmi, ki so se prenašale iz roda v rod, tako vesele kakor tudi žalostne, o ljubezni, delu, prijateljstvu ... Pesmarico je uredil in obli-

Ljudske pevke iz Žižkov so obletnico delovanja obeležile v vaškem domu v Žižkih

koval Miha Horvat. Izdali so jo tako ob obletnici pevk kakor tudi ob letošnji 50-letnici Kulturnega društva Fran Saleški Finžgar Žižki, v okviru katerega delujejo.

Ljudske pevke iz Žižkov, ki jih vodi Rebeka Bukovec, so v dvajstih letih nastopale po vsej Sloveniji in v tujini. V prvem obdobju delovanja je bil vodja skupine Iztok Recek, potem pa Rebeka Bukovec. Kakovost svojega petja so dokazovale tudi na območnih in medobmočnih srečanjih, uvrstile so se tudi na državna srečanja pevcev ljudskih pesmi in godcev ljudskih viž. Ob petju zbirajo ljudske pesmi iz kraja in okolice. Izdale so dve zgoščenki z naslovoma Žiškuska vasica in Naše pesmi, naši zakladi. Pesmi, ki so jih zbrale, so pred leti objavile v pesmarici z naslovom Žiškuska pesmarica. Za notni zapis pesmi v knjigi je poskrbela sovaščanka, glasbena pedagoginja in glasbenica Tjaša Cigut. Svoja čustva do domače vasi na nastopih pogosto izrazijo s pesmijo Žiškuska vasica, v njihovem repertoarju pa je še vrsta drugih pesmi: Sviraj banda, Kraj Dunaja, Pesem od fčelice, Kukarco smo lüпали in druge. Prekmurske ljudske pesmi so pele tudi ob prikazu ljudskih opravil ob večerih, ki so jih opravljali njihovi predniki, kot so česanje perja in lüpanje bučnih semen. Izdelovale so tudi okraske za prekmurskega pozvačina in svoja različna ročna dela predstavljale na prireditvi Jenamena fest v Črenšovcih in na različnih razstavah. Pevke pravijo, da so bile vesele vsakega vabila za nastop po Sloveniji in v tujini, vendar pa so najraje nastopale v domači vasi in občini ter drugje v Prekmurju tkako na kulturnih in drugih prireditvah kakor tudi v domovih starejših, ob svetih mašah in drugje.

Jože Gabor

**SPORED SLOVENSkih
TELEVIZIJSKIH PROGRAMOV**
**OD 8. JULIJA
DO 14. JULIJA**
Petek, 08.07.2022, I. spored TVS

6:25 Odmevi, 7:00 Poletno jutro, 9:00 Otroški program, 10:05 Ugriznimo znanost: Ogroženi metulji, 10:35 TV-izložba, 10:50 Čarokuhinja pri atu: Haloze, 11:10 Moji, tvoji, najini, 11:40 TV-izložba, 12:00 Tarčin izbor: Iz energetike v vlado, 13:00 Prvi dnevnik, Šport, Vreme, 13:25 Velike osebnosti 20. stoletja: Aktivisti, 14:25 TV-izložba, 14:40 Prislunimo tišini, 14:55 TV-izložba, 15:10 Mostovi - Hidak, 15:50 Mili in Moli: Bor Božič, 16:05 Kapucar, 16:20 Infodrom, poletje 2022: Infodromovci, 16:35 TV-izložba, 17:00 Poročila ob petih, Šport, Vreme, 17:20 Ah, ta leta! 17:50 Družina Jazbecjak, risanka, 18:00 Čarokuhinja pri atu: Prlekija, 18:20 Vem! 18:57 Dnevnik, Slovenska kronika, Šport, Kultura, Vreme, 20:00 Poletni pozdrav, 21:30 Sledi: 125 let kina na Ptuj, 22:00 Odmevi, Šport, 22:45 Kinoteka: Kolja, 0:40 Dnevnik Slovencev v Italiji, 1:05 Dnevnik, Slovenska kronika, Šport, Kultura, Vreme, 2:00 Napovedujemo

Petek, 08.07.2022, II. spored TVS

6:00 Napovedujemo, 10:10 Videotrak, 11:20 Poletno jutro, 13:40 O živalih in ljudeh, 14:20 Na vrtu, 15:00 Kolesarstvo - dirka po Franciji, 17:30 Po etapi: Analiza dirke po Franciji, 18:05 Sanjska mašina, 19:00 V vrtincu ljubezni, 19:55 Panorama, 20:35 Magnet, 20:50 Nogomet (Ž): Nemčija - Danska, evropsko prvenstvo, 22:55 Zgodba gospoda P.F., 0:35 Videonoč

SOBOTA, 09.07.2022, I. spored TVS

6:25 Odmevi, 7:00 Otroški program, 10:05 Male sive celice, 10:45 Infodrom, poletje 2022, 11:00 Kapucar, 11:20 TV-izložba, 11:45 Ah, ta leta! 12:15 Duhovni utrip, 12:30 Ozare, 12:35 NaGlas! 13:00 Prvi dnevnik, Šport, Vreme, 13:25 O živalih in ljudeh, 13:55 TV-izložba, 14:15 Podjetno naprej: Posestvo Saksida, turizem z vinarstvom, 14:45 Prislunimo tišini, 15:00 Vrtičkarji, 15:30 Obrazi naših rojakov: dr. Boris Pleskovič, predsednik Svetovnega slovenskega kongresa, 16:00 Free spirits - Samosvoji: Saad, Lina, Dani, 16:30 Na vrtu, 17:00 Poročila ob petih, Šport, Vreme, 17:20 Luka in Lučka, risanka, 17:30 Ambienti, 17:55 Sobotno popoldne, 18:57 Dnevnik, Slovenska kronika, Utrip, Šport, Vreme, 20:00 60 + 40, Slavko Ivančič, 21:00 Melodije morja in sonca 2022, 23:30 Mohamed bin Salman, princ z dvema obrazoma, 0:30 Dnevnik Slovencev v Italiji, 0:55 Dnevnik, Slovenska kronika, Utrip, Šport, Vreme, 1:50 Napovedujemo

SOBOTA, 09.07.2022, II. spored TVS

6:00 Napovedujemo, 7:00 Najboljše jutro, 8:30 Pričevalci: Tone Oblak, 10:50 Hotel poldruga zvezdica: Podnajemniki, 11:20 Hotel poldruga zvezdica: Trenta, 12:00 Beograd: Vinjete Slovencev, 13:10 Aleksander Mežek: Ljubljana po Londonu, 15:00 Kolesarstvo - dirka po Franciji, 17:40 Po etapi: Analiza dirke po Franciji, 18:15 Idealna mesta, 19:10 Specialna enota Dunaj: Iskanje zaklada, 20:05 Katar 2022, 20:50 Nogomet (Ž): Nizozemska - Švedska, evropsko prvenstvo, 23:00 Chuck Berry, 0:45 Videonoč

NEDELJA, 10.07.2022, I. spored TVS

7:00 Otroški program, 10:30 Nezmotljivi detektivi, 10:55 TV-izložba, 11:20 Ozare, 11:25 Obzorja duha, 12:00 Ljudje in zemlja, 13:00 Prvi dnevnik, Šport, Vreme, 13:25 Poletni pozdrav, 14:55 TV-izložba, 15:20 Oče štirih, 17:00 Poročila ob petih, Šport, Vreme, 17:20 Bacek Jon, risanka, 17:30 Ginovo potepanje po zahodni italijanski obali: Neapelj, 17:55 Joker, 18:57 Dnevnik, Slovenska kronika, Zrcalo tedna, Šport, Vreme, 20:00 Letovišče, 21:10 Intervju: dr. Milena Mileva Blažič, 22:00 Poročila, Šport, Vreme, 22:30 Starec in štoklja, 23:45 Za lahko noč: Andrej Omejc in Simfonični orkester RTV Slovenija (Toscini

ljub), 0:00 Dnevnik Slovencev v Italiji, 0:25 Dnevnik, Slovenska kronika, Zrcalo tedna, Šport, Vreme, 1:20 Napovedujemo

NEDELJA, 10.07.2022, II. spored TVS

6:00 Napovedujemo, 7:00 Duhovni utrip, 7:15 Ugriznimo znanost, 7:40 Ljubezen ali poklic? 7:45 Ozvezdje glasbe in baleta (Orkestri, zbori, solisti in plesalci Konservatorija za glasbo in balet Ljubljana), 9:10 Folklorno društvo Gartrož Nova Gorica: Ah, ta meja, 9:20 Mladi virtuoz: Pianist Nejc Kamplet, 9:30 Hotel poldruga zvezdica, 10:40 Odpotovanja: Brazilija: Juha iz piraj, 11:40 #Zelena generacija/Young Village Folk, 12:05 Lutkarije: Gospod Zvezda, 13:00 Kolja, 15:00 Kolesarstvo - dirka po Franciji: 9. etapa, 17:45 Po etapi: Analiza dirke po Franciji, 18:20 Pozabljeni Slovenci: Albin Belar, 18:55 Specialna enota Dunaj: Krivda, 19:50 Arena, 20:50 Nogomet (Ž): Francija - Italija, evropsko prvenstvo, Rotherham, 21:50 Žrebanje Lota, 22:05 Nogomet (Ž): Francija - Italija, evropsko prvenstvo, Rotherham, 22:55 Joker, kviz, 23:55 Videonoč

PONEDELJEK, 11.07.2022, I. spored TVS

6:25 Utrip, Zrcalo tedna, 7:00 Dobro jutro, poletni izbor, 9:00 Otroški program, 10:15 Obzorja duha: Mir med Cerkvami - mir na svetu, 10:50 TV-izložba, 11:10 Čarokuhinja pri atu: Prlekija, 11:30 Moji, tvoji, najini, 12:00 Intervju: dr. Milena Mileva Blažič, 13:00 Prvi dnevnik, Šport, Vreme, 13:25 Velike osebnosti 20. stoletja: Športniki, 14:20 TV-izložba, 14:35 Sprehodi: Jezikovna politika - SLORI, 15:05 Dober dan, Koroška, 15:40 Otroški program, 16:35 TV-izložba, 17:00 Poročila ob petih, Šport, Vreme, 17:20 Podjetno naprej: Posestvo Saksida, turizem z vinarstvom, 17:50 Kuhar Štef, risanka, 18:00 Čarokuhinja pri atu: Slovenske gorice, 18:20 Vem! 18:57 Dnevnik, Slovenska kronika, Šport, Kultura, Vreme, 20:00 Tednik, 21:05 Pozabljene diktature Evrope: Polkovniški režim v Grčiji, 22:00 Odmevi, Šport, 22:40 Hudičeve igre, 23:40 Glasbeni večer: Lana Trotošek, Simfonični orkester RTV Slovenija in George Pehlivanian (M. Bonin, P. I. Čajkovski), 0:45 Dnevnik Slovencev v Italiji, 1:15 Dnevnik, Slovenska kronika, Šport, Kultura, Vreme, 2:05 Napovedujemo

PONEDELJEK, 11.07.2022, II. spored TVS

6:00 Napovedujemo, 11:30 Videotrak, 12:40 Dobro jutro, poletni izbor, 15:00 Prislunimo tišini: Glasba za vse, 15:30 Sledi: 125 let kina na Ptuj, 16:10 Ljudje in zemlja, 17:25 Ginovo potepanje po zahodni italijanski obali: Neapelj, 17:55 Sobotno popoldne: Poletni izbor, 18:55 V vrtincu ljubezni, 19:55 Panorama, 20:35 Magnet, 20:50 Nogomet (Ž): Anglija - Norveška, evropsko prvenstvo, 22:55 Odpotovanja: Brazilija: po vodi, 23:50 Kam, 0:25 Videonoč

TOREK, 12.07.2022, I. spored TVS

6:25 Odmevi, 7:00 Dobro jutro, poletni izbor, 9:00 Otroški program, 10:15 Umetnost igre, 10:45 TV-izložba, 11:05 Čarokuhinja pri atu: Slovenske gorice, 11:25 Moji, tvoji, najini, 11:55 Tednik, 13:00 Prvi dnevnik, Šport, Vreme, 13:25 Velike osebnosti 20. stoletja: Umetniki, 14:20 Duhovni utrip, 14:45 Potepanja - Barangolások: Hatvan és a Balaton-felvidék/Mesto Hatvan in pokrajina Balaton-felvidék, 15:15 TV-izložba, 15:40 Otroški program, 16:35 TV-izložba, 17:00 Poročila ob petih, Šport, Vreme, 17:20 Mestne promenade: Kranj, 17:50 Niki Vrum, risanka, 18:00 Čarokuhinja pri atu: Šaleška dolina, 18:20 Vem! 18:57 Dnevnik, Slovenska kronika, Šport, Kultura, Vreme, 20:00 Ločitve, 21:00 Po sledeh fatamorgane, 22:00 Odmevi, Šport, 22:45 Pričevalci: Anica Jug, 23:50 Dnevnik Slovencev v Italiji, 0:25 Dnevnik, Slovenska kronika, Šport, Kultura, Vreme, 1:20 Napovedujemo

TOREK, 12.07.2022, II. spored TVS

6:00 Napovedujemo, 10:30 Videotrak, 11:40 Dobro jutro, poletni izbor, 14:00 Avtomobilnost, 15:00 Kolesarstvo - dirka po Franciji, 17:10 Po etapi: Analiza dirke po Franciji, 17:50 Za vedno tu, Slovenci od Krasa do morja, 18:55 V vrtincu ljubezni, 19:55 Panorama, 20:35 Magnet, 20:50 Nogomet (Ž): Nemčija - Španija, evropsko prvenstvo, 22:55 Praznina, 0:15 NaGlas!: Damir Imamović, 0:40 Videonoč

SREDA, 13.07.2022, I. spored TVS

6:25 Odmevi, 7:00 Dobro jutro, poletni izbor, 9:00 Otroški program, 10:15 Mestne promenade: Kranj, 10:45 TV-izložba, 11:00 Čarokuhinja pri atu: Šaleška dolina, 11:15 Moji, tvoji, najini, 11:45 TV-izložba, 12:00 Kanižarica, delu čast in oblast, 13:00 Prvi dnevnik, Šport, Vreme, 13:25 Velike osebnosti 20. stoletja, 14:20 Sledi: 125 let kina na Ptuj, 14:45 Obrazi naših rojakov: dr. Boris Pleskovič, predsednik Svetovnega slovenskega kongresa, 15:10 Pod drobnogledom - Nagytó alatt: 100-letnica Čebelarškega društva Lendava/100 éves a Lendvai Méhészek Egyesülete, 15:50 Male sive celice, 16:35 TV-izložba, 17:00 Poročila ob petih, Šport, Vreme, 17:20 Vodnik po trajnostni mobilnosti: Javni prevoz, 17:50 Bela in Sebastijan, risanka, 18:05 Čarokuhinja pri atu: Savinjska dolina, 18:20 Vem! 18:57 Dnevnik, Slovenska kronika, Šport, Kultura, Vreme, 20:05 Film tedna: Lucijina milost, 22:00 Odmevi, Šport, 22:40 Z druge strani Atlantika, 23:50 Vodnik po trajnostni mobilnosti: Javni prevoz, 0:25 Dnevnik Slovencev v Italiji, 0:55 Dnevnik, Slovenska kronika, Šport, Kultura, Vreme, 1:45 Napovedujemo

SREDA, 13.07.2022, II. spored TVS

6:00 Napovedujemo, 10:00 Videotrak, 11:00 Dobro jutro, poletni izbor, 13:15 Ginovo potepanje po zahodni italijanski obali: Neapelj, 14:00 Ambienti, 15:00 Kolesarstvo - dirka po Franciji, 17:00 Po etapi: Analiza dirke po Franciji, 17:55 Tehnika ljudstvu, 18:55 V vrtincu ljubezni, 19:55 Panorama, 20:35 Magnet, 20:50 Nogomet (Ž): Nizozemska - Portugalska, evropsko prvenstvo, 21:50 Žrebanje Lota, 22:55 Nova evropska pesmarica - Ponovno skupaj, 0:10 Videonoč

ČETRTEK, 14.07.2022, I. spored TVS

6:25 Odmevi, 7:00 Dobro jutro, poletni izbor, 9:00 Otroški program, 10:15 Vodnik po trajnostni mobilnosti: Javni prevoz, 10:40 TV-izložba, 10:55 Čarokuhinja pri atu: Savinjska dolina, 11:15 Moji, tvoji, najini, 11:40 TV-izložba, 12:00 Arena, 13:00 Prvi dnevnik, Šport, Vreme, 13:25 Pierrot moli k luni, 14:45 Slovenski utrinki, 15:10 Moj gost/Moja gostja - Vendégem: Horváth Csaba, 15:50 Krompir: Glasba, poezija in ljubezen, 16:35 TV-izložba, 17:00 Poročila ob petih, Šport, Vreme, 17:20 Ugriznimo znanost: Zdravje ustne votline, 17:50 Reaktivčki, risanka, 18:00 Čarokuhinja pri atu: Idrijsko, 18:20 Vem! 18:57 Dnevnik, Slovenska kronika, Šport, Kultura, Vreme, 20:00 Tarčin izbor: Protesti, 21:00 Fortuna, 22:00 Odmevi, Šport, 22:40 Dediščina Evrope: Leteča Holandca, 23:50 Ugriznimo znanost, 0:25 Dnevnik Slovencev v Italiji, 0:50 Dnevnik, Slovenska kronika, Šport, Kultura, Vreme, 1:45 Napovedujemo

ČETRTEK, 14.07.2022, II. spored TVS

6:00 Napovedujemo, 9:50 Videotrak, 10:45 Dobro jutro, poletni izbor, 13:00 Poletni pozdrav, 15:00 Kolesarstvo - dirka po Franciji: 12. etapa, 18:15 Po etapi: Analiza dirke po Franciji, 18:55 V vrtincu ljubezni, 19:55 Panorama, 20:35 Magnet, 20:50 Nogomet (Ž): Francija - Belgija, evropsko prvenstvo, 23:00 Ambienti, 23:30 Mladi baletni talenti: Antoneta Turk in Filip Jurič (Romeo in Julija), 23:45 Slovenska jazz scena: Aleš Rendla: Zgodbe za big band - Big band RTV Slovenija, Jaka Pucihar in Nino Mureškič, 0:40 Videonoč

SUHE TESTENINE NA SLOVENSKI VZORČNI KMETIJI

Razvojna agencija Slovenska krajina in Kmetijsko gozdarski zavod
Maribor organizirata delavnico na temo suhe testenine.

Datum: 13. julij (sreda) 2022, od 13.30 ure naprej

Lokacija: Slovenska vzorčna kmetija na Gornjem Seniku

Vodja delavnice bo Polonca Leskovar Mesarič, univ. dipl. inž. živ. tehn.
iz IC Piramida Maribor.

Na delavnici bomo izdelovali različne rezance iz pšenične, ajdove in
kamutove moke.

VLJUDNO VABLJENI!

DELAVNICA JE ORGANIZIRANA V OKVIRU PROGRAMA SODELOVANJA MED MINISTRSTVOM ZA
KMETIJSTVO, GOZDARSTVO IN PREHRANO IN RAZVOJNO AGENCIJO SLOVENSKA KRAJINA

Občina Sakalovci in
Slovenska narodnostna samouprava Sakalovci
Vas vljudno vabita na praznovanje ob
25-letnici delovanja
Folklorne skupine Zveze Slovencev
na Madžarskem Sakalovci,
ki bo v soboto, 23. julija 2022, ob 17. uri
v Sakalovcih v šotoru ob športnem igrišču.

Na jubilejnem programu bodo nastopili še:

- Folklorna skupina upokojenk Zveze Slovencev na Madžarskem
- Kulturno turistično društvo Moščanci
- Glasbena skupina »Sto ma čas«

Po jubilejnem programu
vas vljudno vabimo na pogostitev.

Vljudno vas prosimo za potrditev udeležbe
po e-mailu: fasching.lilla@gmail.com

Szakonyfalu Önkormányzata és
Szakonyfalu Szlovén Nemzetiségi Önkormányzata
tiszelettel meghívja Önt a Magyarországi
Szlovének Szövetségé Szakonyfalui
Néptánccsoportja megalakulásának
25. évfordulójára
alkalmából tartandó ünnepségre, melyet
2022. július 23-án, szombaton 17. órakor
tart Szakonyfaluban a sportpálya
mellett felállított sátorban.

A jubileumi rendezvény további fellépői:

- Magyarországi Szlovének Szövetsége
- Szlovén Nyugdíjas Néptánccsoportja
- Kulturális és Turisztikai Egyesület Moščanci, Szlovénia
- „Sto ma čas” népi együttes, Szlovénia

A jubileumi rendezvényt követően valamennyi
kedves vendégünket szívesen látjuk vacsorára.

Részvételüket kérjük jelezzék az alábbi
e-mail címen: fasching.lilla@gmail.com

Porabje

TEDNIK
SLOVENCEV NA MADŽARSKEM

Izhaja vsak četrtek
Založnik:
Zveza Slovencev na Madžarskem
Za založnika:
Andrea Kovács

Glavna in odgovorna urednica
Marijana Sukič
Naslov založnika in uredništva:
H-9970 Monošter,
Gárdonyi G. ul. 1.;
tel.: 94/380-767;
e-mail: porabje@gmail.com
ISSN 1218-7062

Tisk:
TISKARNA DIGITALNI TISK D.O.O.
Lendavska 1; 9000 Murska Sobot; Slovenija

Časopis podpirajo: Državna slovenska samouprava,
Urad predsednika vlade, oddelek za narodnost,
Zveza Slovencev na Madžarskem in Urad vlade RS
za Slovence v zamejstvu in po svetu.
Naročnina: za Madžarsko letno 2.600 HUF, za
Slovenijo 22 EUR. Za ostale države 52 EUR
ali 52 USD.

Številka bančnega računa: HU75
11747068 20019127 00000000,
SWIFT koda: OTPVHUBB

Zveza Slovencev na Madžarskem ter Slavistično društvo
Prekmurja, Prlekije in Porabja
razpisujeta nagradni literarni natečaj
za pripadnike slovenske narodne skupnosti na
Madžarskem

Porabske litere 2022.

Literarni natečaj je namenjen trem kategorijam prijaviteljev:

- I. kategorija: učenci osnovnih šol,
- II. kategorija: srednješolci in študentje,
- III. kategorija: odrasli.

Vabimo vse zainteresirane, da se udeležijo natečaja in pošljejo pesmi, prozna ali dramska besedila. Prispevki so tematsko neomejeni, prijavitelji so pri izbiri teme svobodni.

Za pesemska besedila velja, da prijavitelji pošljejo najmanj pet pesmi. Pri proznih besedilih bo žirija poleg klasičnih žanrov (črtica, kratka proza, novela, povest, roman) upoštevala tudi potopisno, reportažno in spominsko prozo, pri dramskih besedilih pa vse žanre.

Prispevki so lahko napisani v knjižni slovenščini ali v »domanjoj rejči« – porabščini.

O dobitnikih nagrad v vsaki kategoriji bo odločala tričlanska žirija, ki jo sestavljajo po dva predstavnika Slavističnega društva Prekmurja, Prlekije in Porabja ter predstavnik Zveze Slovencev na Madžarskem. Odločitev žirije je dokončna.

Nagrade znašajo:

- I. kategorija: prva nagrada 300 €, druga nagrada 200 €, tretja nagrada 100 €;
- II. kategorija: prva nagrada 300 €, druga nagrada 200 €, tretja nagrada 100 €;
- III. kategorija: prva nagrada 500 €, druga nagrada 300 €, tretja nagrada 200 €.

V prvi kategoriji prejmejo nagrado v višini 200 € tudi mentorji nagrajenih učencev.

Prijavitelji naj svoje prispevke pošljejo v treh natisnjenih izvodih ali v elektronski obliki najpozneje do 30. septembra 2022 na naslov: Zveza Slovencev na Madžarskem, Gardonyijeva ulica 1, 9970 Monošter/Szentgotthárd oz. andreakovacs967gmail.com, nikoletta.vajda@gmail.com s pripisom »Literarni natečaj Porabske litere«. Prispevki naj bodo opremljeni z imenom in priimkom ter naslovom prijavitelja. Prispevki osnovnošolcev naj vsebujejo še podatke o mentorju/ici. Tipkopisov ne vračamo, ampak bodo shranjeni v arhivu Zveze Slovencev na Madžarskem. Prijavitelji dovoljujejo objavo svojih prispevkov v časopisu Porabje in v Porabskem koledarju.

Slavnostna razglasitev rezultatov natečaja in podelitev nagrad bo v mesecu decembru 2022 v Slovenskem domu v Monoštru.